

Čimbenici povezani s posttraumatskim stresnim poremećajem i depresijom kod osoba prognanih u ratu u Hrvatskoj

Marina Letica-Crepulja, Ebru Salcioglu, Tanja Frančišković, Metin Basoglu

Cilj Ispitati utjecaj doživljene stresnosti izloženosti traumi i ekonomske, društvene, okupacijske, obrazovne i obiteljske prilagodbe nakon traume na posttraumatski stresni poremećaj (PTSP) i depresiju kod osoba prognanih u ratu u Hrvatskoj.

Postupci Ovo presječno istraživanje provedeno je između ožujka 2000. i srpnja 2002. na uzorku 173 prognanika i izbjeglica i 167 odgovarajućih kontrolnih ispitanika u Hrvatskoj. Koristili smo Strukturirani klinički intervju za DSM-IV (engl. Structured Clinical Interview for DSM-IV) i Kliničku ljestvicu za procjenu PTSP-a (engl. Clinician-Administered PTSD Scale).

Rezultati Prognanici su prijavili izloženost srednjoj vrijednosti±standardna devijacija od 13,1±8,3 ratnih stresora, uključujući sudjelovanje u borbi, mučenje, ozbiljnu ozljedu, smrt bliske osobe, i gubitak imovine. U usporedbi s kontrolnim ispitanicima, oni su prijavili ozbiljan do težak utjecaj rata na svoju obiteljsku (16,2% vs 51,6%), društvenu (7,2% vs 43,5%), ekonomsku (12,6% vs 55,4%), okupacijsku (1,8% vs 15,9%), i obrazovnu (2,4% vs 8,8%) prilagodbu. U dvije logističke regresijske analize, najsnažniji prediktor PTSP-a i depresije bila je visoka doživljena razina stresa za vrijeme izloženosti traumi. PTSP je za razliku od depresije bio povezan s ekonomskom, društvenom, okupacijskom, obrazovnom, i obiteljskom prilagodbom nakon traume.

Zaključak Prognanici koji su iskusili višestruke ratne stresore doživjeli su veći negativni utjecaj rata na domene njihova života u usporedbi s pojedincima koji su živjeli u ratnim sredinama ali nisu doživjeli traumu. Najvažnija odrednica psiholoških ishoda bila je doživljena stresnost ratnih stresora. Iako je prilagodba nakon traume u različitim životnim područjima imala određeni utjecaj, taj utjecaj nije bio snažan i prisutan u oba poremećaja. Ovakvi nalazi ukazuju da bi bilo učinkovito koristiti pristup usmjeren na traumu u rehabilitaciji pacijenata koji su preživjeli rat.